

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XXXVII. — Izdan in razposlan 10. dne maja 1913.

Vsebina: (Št. 75—77.) 75. Razglas, s katerim se objavlja uvrstitev občine Arko v šesti razred vojaške najemninske tarife. — 76. Zakon o porabnosti delnih zadolžnic posojila 30.000.000 K, ki ga najme mejna grofija Moravska, za plodonosno nalaganje ustanovnih, pupilarnih in sličnih glavnic. — 77. Ukaz o civilnih tehnikih (civilnih inženirjih in civilnih geometrih).

75.

Razglas ministrstva za deželno bran in finančnega ministrstva z dne 6. aprila 1913. l.,

s katerim se objavlja uvrstitev občine Arko v šesti razred vojaške najemninske tarife.

Dodatno k razglasu z dne 14. februarja 1911. l. (drž. zak. št. 28) se porazumno s c. in kr. vojnim ministrstvom občina Arko na Tirolskem uvršča v šesti razred do konca leta 1920. veljavne najemninske tarife za namene vojaškega nastanjanja.

Georgi s. r.

Zaleski s. r.

76.

Zakon z dne 13. aprila 1913. l.

o porabnosti delnih zadolžnic posojila 30.000.000 K, ki ga najme mejna grofija moravska, za plodonosno nalaganje ustanovnih, pupilarnih in sličnih glavnic.

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora zaukazujem tako:

§ 1.

Delne zadolžnice posojila v imenskem znesku 30.000.000 K, ki ga najme mejna grofija moravska na podstavi sklepa deželnega zbora z dne 27. februarja 1912. l., se lahko uporabljajo za plodonosno nalaganje glavnic ustanov, pod javnim nadzorstvom stoječih zavodov, poštnega branilničnega urada, potem pupilarnih, fideikomisnih in depozitnih novcev in po borznem kurzu, toda ne čez imensko vrednost, za službene in kupčijske varščine.

§ 2.

Izvršiti ta zakon, ki dobi moč z dnem, katerega se razglasi, je naročeno Mojim ministrom za finance, pravosodje in notranje stvari.

Na Dunaju, 13. dne aprila 1913. l.

Franc Jožef s. r.

Stürgkh s. r.

Hochenburger s. r.

Zaleski s. r.

Heinold s. r.

77.

Ukaz ministrstva za javna dela v porazumu z ministrstvom za notranje stvari, z ministrstvom za bogočastje in nauk, potem s pravosodnim, finančnim, trgovinskim, železniškim in poljedelskim ministrstvom z dne 7. maja 1913. l.

o civilnih tehnikih (civilnih inženirjih in civilnih geometrih).

§ 1.

Razdelitev in naslov.

Od vlade avtorizirani zasebni tehniki, v bodoče imenovani vsi skupaj civilni tehniki, se delé v naslednje kategorije:

- a) civilni inženirji za stavbstvo (gradnje cest, vodne gradnje, gradnje mostov, gradnje železnic in sorodne gradnje);
- b) civilni inženirji za arhitekturo in nadtalno stavbstvo;
- c) civilni inženirji za strojedelstvo;
- d) civilni inženirji za elektrotehniko;
- e) civilni inženirji za ladjedelstvo in strojedelstvo za ladje;
- f) civilni inženirji za kulturno tehniko (izboljševanje zemljišč, vodne gradnje in gradnje cest);
- g) civilni inženirji za gozdarstvo;
- h) civilni inženirji za tehniško kemijo;
- i) civilni geometri.

Po potrebi, zlasti ako se nadalje izpopolni učna organizacija visokih šol tehniške smeri, se z ukazom izpremené spredaj stoječe kategorije, eventualno njihova oznamenila, ali se uvedejo nove kategorije civilnih tehnikov poprašavši inženirske zbornice.

Pravice.

§ 2.

Civilni inženirji kategorij a) do g) § 1 imajo pravico na strokovnem polju, ki je odkazano vsaki kategoriji:

1. delati načrte, preudarke in proračune stroškov;

2. voditi izvrševanje v dotično polje spadajočih tehniških del in prevzemati taka izvrševanja ter kolavdirati taka dela, ki so jih izvršili drugi;

3. preiskovati, premerjati, zapisovati in preračunovati, kar je potreba za projektovanje in izvršitev dotičnih del in delati dotične načrte gledé lege in vodoravnega površja;

4. podajati mnenja, opravljati preračune in cenitve v vseh delih svoje stroke, popreskušati zadevne načrte in preračune, izdajati poverila o tem ter potrjevati kopije načrtov in risb.

§ 3.

V § 2, t. 1 do 4, naštete pravice imajo razen tega:

- a) civilni inženirji za stavbstvo gledé nadtalnih stavb, ki so v neposrednji zvezi z gradnjo cest, vodnimi gradnjami, gradnjami mostov, železnic in sorodnimi gradnjami, in gledé priprostejših strojnih in elektrotehniških uredb;
- b) civilni inženirji za arhitekturo in nadtalne stavbe gledé drugih stavbnih naprav in priprostejših strojnih in elektrotehniških uredb, ki so v neposrednji zvezi z nadtalnimi stavbami;
- c) civilni inženirji za strojedelstvo gledé drugih stavbnih naprav, ki so v neposrednji zvezi s strojnimi napravami, vštevši nadtalne stavbe in elektrotehniške uredbe;
- d) civilni inženirji za elektrotehniko gledé drugih stavbnih naprav, ki so v neposrednji zvezi z elektrotehničnimi napravami, vštevši nadtalne stavbe in strojne uredbe;
- e) civilni inženirji za ladjedelstvo in strojedelstvo za ladje gledé drugih stavbnih naprav, ki so v neposrednji zvezi z gradnjo in opravo ladij ter z gradnjo in vgrajanjem ladijskih strojev, vštevši priprostejše elektrotehniške uredbe;
- f) civilni inženirji za kulturno tehniko gledé dovlačnic in nadtalnih stavb, ki so v neposrednji zvezi s kulturnotehničnimi deli, ter priprostejših strojnih in elektrotehniških uredb, potem gledé gradnje mostov, ki je v neposrednji zvezi z izboljševanjem zemljišč;
- g) civilni inženirji za gozdarstvo gledé priprostejših nadtalnih, cestnih in vodnih stavb, gradnje

mostov in gozdnih železnic, ki so v neposrednji zvezi z obratno uredbo in oskrbovanjem gozdov, ter gledé priprostejših strojnih in elektrotehniških uredb.

§ 4.

Civilni inženirji za tehniško kemijo imajo pravico sestavljati projekte za kemijsko-tehniške naprave, urejevati kemijsko-tehniške postopke, izvrševati obratno kontrolo v kemijsko-tehniških obratih, izvrševati kemijske analize, podajati kemijsko tehniška mnenja, delati preračune in cenitve v vseh delih svoje stroke, popreskušati zadevne projekte, postopke ali preračune in izdajati poverila o tem.

§ 5.

Civilni geometri imajo pravico delati projekcije in premere vsake vrste v vodoravni in navpični smeri na merskem ozemlju, zlasti: delati načrte gledé lege in vodoravne površine, načrte za delitev zemljišč, komasacijske in zaokroževalne načrte, nadalje določati meje, uravnavati meje in meriti višine, delati in izvrševati vsa kartografska in fotogrametska dela, popreskušati geometrske in geodetske načrte in preračune in izdajati poverila o tem.

§ 6.

Civilni inženirji in civilni geometri imajo pravico na svojem strokovnem polju pri razpravah pred upravnimi oblastvi poslovati za tehniške pomočnike strank v okviru gledé tega obstoječih zakonitih določil.

§ 7.

Pomožno osebje.

Civilni inženirji in civilni geometri smejo imeti pomožno osebje, ki je potrebno za izvrševanje njim pristoječih del.

Dolžni so gledé svojega pomožnega osebja izpolnjevati zaukaze o vzprejemanju, porabljanju, ravnanju, odpuščanju ter o varstvu življenja in zdravja obrtniških pomožnih delavcev v tistem obsegu, v katerem veljajo ti zaukazi za slična podjetja, podvržena obrtnemu redu.

V tem oziru se morajo civilni inženirji in civilni geometri podvreči nadzorstvu obrtnih nadzornikov.

§ 8.

Obratne naprave.

Civilni inženirji so dolžni dobiti odobrenje obrtne oblasti za ustanavljanje in obratovanje takih naprav za njim pristoječa dela, ki se obratujejo s posebnimi za obrat narejenimi ognjišči, parnimi stroji, drugimi motorji ali vodnimi napravami ali ki morejo biti zaradi zdravju škodljivih vplivov, zaradi varnosti pretečih načinov obratovanja, zaradi smrada ali nenavadnega hrupa soseščini nevarni ali nadležni.

Dokaz usposobljenosti.

§ 9.

Za doseg prave potrební dokaz usposobljenosti obsega:

- a) dovršitev dotičnih strokovnih nauk (§ 10);
- b) praktično uporablanje tako in tako dolgo, kakor je predpisano (§ 11);
- c) opravo preskušnje (§ 12).

§ 10.

a) Strokovni nauki.

Nauki se dokažejo z izpričevalom tuzemske visoke šole tehniške smeri o tem, da je dotičnik naredil zadnjo državno preskušnjo ali diplomsko preskušnjo ali da je dosegel doktorat iz dotične stroke, in sicer:

- a) za civilne inženirje za stavbstvo, za arhitekturo in nadtalno stavbstvo, za strojedelstvo, za elektrotehniko, za ladjedelstvo in strojedelstvo za ladje, potem za tehniško kemijo na dotičnem strokovnem oddelku tehniške visoke šole;
- b) za civilne inženirje za kulturno tehniko na kulturno-tehniškem oddelku visoke šole za zemljedelstvo na Dunaju ali tehniške visoke šole ali na hidrotehniškem oddelku tehniške visoke šole v Levovu;
- c) za civilne inženirje za gozdarstvo na gozdarskem oddelku visoke šole za zemljedelstvo na Dunaju;
- d) za civilne geometre v geodetskem tečaju tehniške visoke šole ali na drugem strokovnem oddelku visoke šole tehniške smeri, če obsegajo njene državne preskušnje tudi preskušnjo iz višje geodezije.

Da so dokazani nauki za dosego pravice civilnega inženirja za elektrotehniko, potem za ladjedelstvo in strojedelstvo za ladje, velja tudi izpričevalo, da je dotičnik naredil II. državno preskušnjo iz strojedelstva, tedaj, če ob času, ko je delal preskušnjo, na dotični visoki šoli še ni bilo posebnega pododdelka za elektrotehniko, oziroma za ladjedelstvo in strojedelstvo za ladje.

V koliko je smatrati, da so dokazani nauki z izpričevali inozemskih tehniških visokih šol ali njim zenačenih zavodov, odloči v posameznem primeru ministrstvo za bogočastje in nauk v porazumu z ministrstvom za javna dela in sicer eventualno udeleženi ministri.

§ 11.

b) Praktična poraba.

Da se dokaže praktična poraba, je treba izkazati strokovnjaško prakso, pridobljeno po dovršenih predpisanih naukih, ki mora gledé civilnih inženirjev obsegati najmanj pet let, gledé prosilcev, ki so iz dotične stroke pridobili doktorsko stopnjo ali naredili diplomsko preskušnjo, najmanj štiri leta, gledé civilnih geometrov tudi najmanj štiri leta in ki mora biti potrjena s povoljnimi, verojetnimi izpričevali.

Praktično delovanje se je moralo vršiti v javni ali zasebni službi ali v javnem ali zasebnem obratu, ki je v stanu posredovati za dotično stroko potrebno praktično znanje.

Za prakso v omenjenem zmislu se šteje zlasti tudi delovanje v praktičnih strokah na visokih šolah tehniške smeri.

Prosilci za avtorizacijo civilnega inženirja za gozdarstvo se morajo razen tega izkazati, da so naredili državno preskušnjo za gozdarje ali preskušnjo za gozdnotehniško državno službo.

§ 12.

c) Preskušnja.

Preskušnja se lahko dela po dovršitvi predpisanih naukov in po preteku treh let predpisane prakse.

Predmeti preskušnje so:

Nauk o narodnem gospodarstvu, avstrijsko upravno pravo in v kandidatovo stroko spadajoči zakoni in ukazi.

Tistim prosilcem, ki se morejo izkazati z visokoškolskimi izpričevali o preskušnji iz nauka o narodnem gospodarstvu in iz avstrijskega upravnega prava ali ki so morali svoje znanje v teh predmetih po preskusnih predpisih, obstoječih za njihovo stroko, dokazati že v državni preskušnji, nadalje tistim prosilcem, ki že imajo avtorizacijo za civilnega inženirja ali civilnega geometra, se opušta preskušnja iz teh predmetov.

Preskušnje so popolnoma oproščeni:

- a) na visokih šolah tehniške smeri nastavljeni profesorji in docenti, ki učé praktične stroke;
- b) prosilci za pravico v § 1, sub lit. a do f in i, oziroma lit. g in i navedenih kategorij, ako so naredili preskušnjo za državno stavbno službo, oziroma preskušnjo za gozdnotehniško državno službo ali za gozdnotehniško službo politične uprave;
- c) prosilci za pravico civilnega geometra, ako so dovršili v § 11 omenjeno praktično uporabo v državni merski službi;
- d) tisti prosilci, ki so naredili po § 4 ukaza ministrstva za notranje stvari z dne 8. novembra 1886. l., št. 8152, predpisano preskušnjo za dotično stroko, preden je dobil ta ukaz moč.

Natančnejša določila o preskušnji izdá ministrstvo za javna dela v porazumu z ostalimi udeleženi ministri poprašavši inženirske zbornice.

§ 13.

Prepoved podružnih obratov.

Ustanavljati podružne obrate, to so stalne podružnice izven rednega stanovališča za sprejemanje in izvrševanje naročil, ni dovoljeno civilnim inženirjem in civilnim geometrom. Pisarn, ki se ustanove za oskrbovanje posameznih že prevzetih opravil, ni smatrati za podružne obrate.

Prehodna določila.

§ 14.

Izmed zasebnih tehnikov, avtoriziranih na podstavi ukaza državnega ministrstva z dne 11. decembra 1860. l., št. 36413, in ministrstva za notranje stvari z dne 8. novembra 1886. l., št. 8152, naj imajo v bodoče stavbni inženirji naslov „civilni inženir za stavbstvo“, arhitekti naslov „civilni inženir za arhitekturo in nadtalno stavbstvo“, inženirji za

strojedelstvo naslov „civilni inženir za strojedelstvo“ in geometri naslov „civilni geometer“. Inženirji za strojedelstvo pa lahko imajo namesto naslova civilnega inženirja za strojedelstvo, oziroma poleg tega naslova še naslov civilnega inženirja za elektrotehniko ali za ladjedelstvo in strojedelstvo za ladje tedaj, ako se na političnem deželnem oblastvu izkažejo o predpisani petletni praksi iz izbrane specialne stroke.

Po ukazu državnega ministrstva z dne 11. decembra 1860. l., št. 36413, § 1, lit. a, avtorizirani „civilni inženirji za vse stavbne stroke“ obdržé ta naslov.

Kakor dodatna avtorizacija k avtorizaciji stavbnega inženirja podeljena avtorizacija za kulturnega inženirja daje pravico imeti naslov civilnega inženirja za kulturno tehniko. Posestniki te dvojne avtorizacije naj se torej v bodoče imenujejo „civilni inženir za stavbstvo in za kulturno tehniko“.

Kakor dodatna avtorizacija k avtorizaciji geometra podeljena avtorizacija za kulturnega tehnika daje tedaj pravico imeti naslov civilnega inženirja za kulturno tehniko, ako se je dosegla dotična avtorizacija po predpisu na podstavi predložitve dokaza o naukih, oznamenjenega v § 2, lit. d, ministrstve nega ukaza z dne 8. novembra 1886. l., št. 8152, in na podstavi stroge praktične preskušnje, narejene po določilih § 4 omenjega ukaza, kar se mora dokazati pred političnim deželnim oblastvom.

Ostali „geometri in kulturni tehniki“ imajo naslov „civilni geometer in kulturni tehnik“.

Z novimi naslovi so združene tudi njim po tem ukazu ustrezajoče pravice.

„Civilni inženirji za vse stavbne stroke“ imajo tudi nadalje pravice, podeljene jim na podstavi § 2 ukaza državnega ministrstva z dne 11. decembra 1860. l., št. 36413, „kulturni tehniki“ pa pravice, podeljene jim na podstavi § 1, lit. d, ukaza ministrstva za notranje stvari z dne 8. novembra 1886. l., št. 8152.

§ 15.

V prihodnjih 20 letih lahko podeli ministrstvo za javna dela v porazumu s finančnim ministrstvom,

kolikor zahtevajo to javni oziri, vpokojenim državnim razvidnostnim geometrom, ki so prebili najmanj 25 let v tej službi, pravico civilnega geometra z omejitvijo uradnega sedeža na določen sodni okraj ter izpregleda dokaz naukov in predpisano preskušnjo, ako v dotičnem sodnem okraju nima civilni geometer svojega sedeža.

Preložiti uradni sedež takega civilnega geometra v drug sodni okraj je dopustno samo z odobrenjem ministrstva za javna dela, ki se o tem dogovori s finančnim ministrstvom. To odobrenje se more podeliti samo tedaj, kadar v sodnem okraju novega stanovanjskega ni naseljen civilni geometer.

§ 16.

§§ 1 do 4 in 9 do 11 ukaza državnega ministrstva z dne 11. decembra 1860. l., št. 36413, ter ukaz ministrstva za notranje stvari v porazumu z ministrstvom za bogočastje in nauk, potem s pravosodnim, finančnim, trgovinskim in poljedelskim ministrstvom z dne 8. novembra 1886. l., št. 8152, se razveljavljajo.

V ostalem ostane ukaz državnega ministrstva z dne 11. decembra 1860. l., št. 36413, nadalje v moči za vse kategorije civilnih tehnikov tako, da se § 7, odst. 1, po katerem s svojstvom upravičene tehnika ni združljiva plačana državna služba, ne uporablja na profesorje in docente, nastavljene na visokih šolah tehniške smeri, ki poučujejo praktične stroke.

§ 17.

Ta ukaz dobi takoj moč.

Hochenburger s. r.	Zaleski s. r.
Heinold s. r.	Forster s. r.
Hussarek s. r.	Trnka s. r.
Schuster s. r.	Zenker s. r.

Dodatek.

Določila ukaza državnega ministrstva z dne 11. decembra 1860. l., št. 36413, ki so še v veljavi z omejitvijo, ustanovljeno v § 16, odst. 2, spredaj stoječega ukaza.

§ 5.

V predpisani obliki izdane posvedočke o aktih, ki so jih izvedli civilni inženirji, arhitekti in geometri izvršuj^o svoj poklic, in o njihovih izpričevalih, risbah, preračunih in mnenjih o dejanstvih in vprašanjih, za kojih presojo je potrebno strokovno znanje, ki ga morajo dokazati, štejejo upravna oblastva prav tako, kakor da bi jih bili izdali cesarski stavbni uradniki pod uradno avtoriteto.

Zlasti se sme na podlagi načrtov, ki so jih podpisali civilni inženirji in arhitekti, podeliti oblastveno stavbno dovoljenje.

§ 6.

Za sodna merjenja, cenitve in strokovno-znanstvena mnenja se lahko naloži dolžnost avtoriziranim tehnikom po preudarku^o dotičnega sodišča enkrat za vselej ali se lahko določijo za to od primera do primera.

Strankam je dano na voljo porabljati te tehnike in jih nagrajati po dogovoru.

§ 7.

S svojstvom upravičenega tehnika ni združljiva plačana državna služba. Vendar mu ostane dolžnost v tehniških stvareh dajati vladi zahtevano pomoč namesto državnih stavbnih organov na vsakočasni poziv za to upravičenih oblastev.

Ta pomoč je lahko opravljanje posameznih aktov ali prenos trajnih respicij, stavbnih vodstev itd. Nagrada za navadno dogajajoče se funkcije se določi po tarifi, ki jo ustanovi vsako deželno oblastvo posebej z ozirom na krajne razmere. Uradno porabljanje se ne sme zahtevati izven stavbnega okraja, v katerem ima civilni inženir, arhitekt ali geometer svoje stanovanje, in zoper njegovo voljo ne sme trajati več nego 30 dni v enem letu.

§ 8.

Da se doseže pravica za civilnega inženirja, arhitekta ali geometra, je potrebno za prosilca:

- a) starost 24 let in sposobnost samostojno upravljati svoje premoženje;
- b) avstrijsko državljanstvo;
- c) neomadeževano življenje.

Zlasti se osebe, ki so bile zaradi hudo delstva ali iz dobičkarije ali zoper javno nrvnost storjenega pregreška spoznane za krive ali oproščene samo zaradi tega, ker dokazi niso bili zadostni, ali iz kakega drugega povoda obsojene na več nego šestmesečno kazen na svobodi, ne smejo pripuščati k tem opravihom;

- d) znanje deželnega jezika v upravnem okolišu, za katero se prosi za koncesijo.

§ 12.

Na podlagi gorenjih dokazov podeli namestništvo, v čigar upravnem okolišu se hoče naseliti civilni inženir, arhitekt ali geometer, pravico za to.

Samostojna praksa takega upravičenega tehnika se začne, ko je prisegel prisego, s katero se obljubi marljivo in vestno izvajanje opravil, ki jih dotičniku poveri kdorkoli.

Dan storjene prisege in stalno bivališče upravičenega tehnika razglasi obče politično deželno oblastvo.

§ 13.

Zoper to, če se odreče pravica ali če se graja ali zavrže katerikoli izmed dokazov, ki jih poda prosilec, da doseže pravico, se lahko vloži rekurz na državno ministrstvo*).

§ 14.

Civilni inženirji, arhitekti in geometri so dolžni imeti v svojem stanovališču formalen opravični prostor in mu osebno načelovati. Pravico imajo vzprejemati tehnike v prakso, jih porabljati pod svojim vodstvom in osebno odgovornostjo in jim izdajati izpričevala o njihovi praksi.

*) Sedaj ministrstvo za javna dela.

§ 15.

Preselitev avtoriziranega tehnika v istem stavbnem okraju je naznaniti načelniku tega okraja, preselitev v drug stavbni okraj prejšnjemu in novemu načelniku, preselitev v drug upravni okoliš pa dotičnim deželnim oblastvom.

§ 16.

Vsak civilni inženir, arhitekt in geometer mora pisati kronološki seznam z nepretrgano vrsto števil, v katerega je vpisovati vse akte, ki jih izvrši on sam ali se izvršé v njegovem imenu in o katerih se izda pismen izdelek (§ 5).

§ 17.

Po tem ukazu koncesijonirani tehniki so pod disciplinarno oblastjo političnih oblastev stavbnega okraja*).

Prestopke tega predpisa je kaznovati z opomini, ukori ali denarnimi kaznimi. Denarne kazni se lahko nalagajo tudi za prisilni pripomoček brez posebne disciplinarne razprave.

§ 18.

Odstavo avtoriziranega tehnika lahko naloži politično deželno oblastvo, ako se v teku rednega

*) Kolikor niso na podstavi § 17 zakona z dne 2. januarja 1913. l. (drž. zak. št. 3) pod disciplinarno oblastjo načelnika (častnega sveta) inženirske zbornice.

kazenskega postopka zapre ali obtoži zaradi hudodelstva, ali ako se zdi nadaljevanje njegovega opravljanja zaradi disciplinarne preiskave ali kazenskega postopka posebnega pomisleka vredno.

§ 19.

Politično deželno oblastvo lahko izreče izgubo pravice:

- a) zaradi hudih ali ponovnih, brez uspeha kaznovanih službenih pregreškov;
- b) ako se avtorizirani tehnik ob zapisovanju ali izvajanju akta vedoma zakrivi nepravilnosti;
- c) ako se v njegovem poslovanju pripeté nedostatki, ki brezdvomno dokazujejo, da nima zato potrebne usposobljenosti.

§ 20.

Pravica ugasne:

- a) z odpovedjo, ki jo je sprejelo politično deželno oblastvo;
- b) ako se opusti nje izvrševanje leto dni, ne da bi se opravičili razlogi za to;
- c) ako se sprejme služba, ki ni združljiva s pravico;
- d) ako se upravičenec postavi pod skrbstvo;
- e) ako se zaradi hudodelstev ali pregreškov, omenjenih v § 8, c, ali sicer obsodi na šestmesečno kazen na svobodi.

